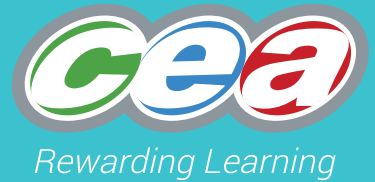

GCSE

Sonraíocht GCSE CCEA

Foghlaim don tSaol agus don Obair

Le teagasc den chéad uair ó Mheán Fómhair 2017
Le measúnú den chéad uair Samhradh 2018
Le bronnadh den chéad uair Samhradh 2019
Cód Ábhair: 4810

Is é atá sa doiciméad seo, aistriúchán ar Chaibidil 3, Inneachar Ábhair, den tSonraíocht.

3 Inneachar Ábhair

Tá an cúrsa seo roinnte againn ina cheithre aonad. Sa rannán seo leagtar amach an t-inneachar agus an mionsonrú do gach aonad. Ní léiríonn an t-ord ina gcuirtear an t-inneachar i láthair an t-ord teagaisc.

Tá na cuspóirí measúnaithe seo a leanas cineálach agus leagann siad amach na scileanna a fhorbraíonn daltaí agus an t-inneachar thíos in úsáid mar an comhthéacs. Ba chóir do dhaltaí a bheith ábalta:

- a n-eolas agus a dtuiscint ar Foghlaim don tSaol agus don Obair a thabhairt chun cuimhne, a roghnú agus a chur in iúl (CM1);
- scileanna, eolas agus tuiscint ar Foghlaim don tSaol agus don Obair a úsáid (CM2); agus
- faisnéis, foinsí agus fianaise a imscrúdú, a anailísiú, a phlé agus a luacháil, breithiúnais réasúnacha a dhéanamh agus conclúidí a bhaineann le Foghlaim don tSaol agus don Obair a chur i láthair (CM3).

3.1 Aonad 1: Saoránacht Áitiúil agus Dhomhanda

San aonad seo, imscrúdaíonn daltaí ilchineálacht chultúrtha agus na dúshláin agus na deiseanna a thugann seo dár sochaí. Cíorann siad an ról atá ag eagraíochtaí neamhrialtasacha (ENRanna) (NGOs) agus institiúidí daonlathacha, agus fiosraíonn siad an dóigh a gcuireann siad le sochaí chuimsitheach.

Inneachar	Mionsaothrú ar Inneachar
Ilchineálacht agus cuimsiú: dúshláin agus deiseanna	<ul style="list-style-type: none"> • Na buntáistí agus na dúshláin as féiniúlacht chultúrtha á cur in iúl • Na tionchair ar fhéiniúlacht chultúrtha duine óg • Cúiseanna agus iarmhairtí na claontachta agus an leithcheala sa tsochaí • Tairbhí agus dúshláin na hinimirce do phobail, don tsochaí agus don gheilleagar • Fáthanna le hinimirce agus bealaí ar féidir le rialtais tacú le himircigh

Inneachar	Mionsaothré ar Inneachar
<p>Ilchineálacht agus cuimsiú: dúshláin agus deiseanna (ar lean.)</p> <p>Ceartha agus freagrachtaí: saincheisteanna áitiúla agus domhanda</p> <p>Rialtas agus sochaí shibhialta: comhionannas sóisialta agus cearta an duine</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bealaí le cuimsiú a chur chun cinn sa tsochaí trí dhlíthe, beartais, cumarsáid agus oideachas sna háiteanna seo a leanas: <ul style="list-style-type: none"> – scoil – pobal – ionad oibre • Cúiseanna agus iarmhairtí na coimhlinte ag leibhéil áitiúla, náisiúnta agus dhomhanda • Bealaí chun coimhlint idir grúpaí agus tíortha freasúracha a réiteach go síochánta, lena n-áirítear ról na Náisiún Aontaithe • An tábhacht a bhaineann le cearta an duine, lena n-áirítear cearta rannpháirtíochta, cearta cosanta, agus cearta marthanais agus forbartha, i dtaca le: <ul style="list-style-type: none"> – Dearbhú Uilechoiteann Chearta an Duine (DUCD) (<i>UDHR</i>) – Coinbhinsiún na Náisiún Aontaithe um Chearta an Linbh (CNAACL) (<i>UNCRC</i>) • Na cineálacha seo a leanas de shárú ar chearta an duine: <ul style="list-style-type: none"> – fostú páistí agus sclábhaíocht – saighdiúirí linbh – dúshaothré gnéasach • Cothromaíocht a aimsiú idir cosaint a thabhairt do chearta daonna an duine aonair agus do chearta na sochaí • Freagracht shóisialta na ndreamanna seo a leanas maidir le tacú le daonlathas, ceartas sóisialta, comhionannas sóisialta agus cearta an duine: <ul style="list-style-type: none"> – rialtas, polaiteoirí, Comhaltaí den Tionól Reachtach (CTRanna) (<i>MLA</i>) agus ionadaithe poiblí – comhlachtaí meán – daoine óga • Cúiseanna agus iarmhairtí a bhaineann le neamhionannas sóisialta agus éagóir shóisialta

Inneachar	Mionsaothrú ar Inneachar
<p>Rialtas agus sochaí shibhialta: comhionannas sóisialta agus cearta an duine (ar lean.)</p> <p>Institiúidí daonlathacha: cuimsiú, ceartas agus daonlathas a chur chun cinn</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ról an rialtais i dtaca le comhionannas sóisialta, ceartas sóisialta agus cearta an duine a chur chun cinn trí na rudaí seo a leanas: <ul style="list-style-type: none"> – reachtaíocht – beartais – cumarsáid – oideachas • An tábhacht a bhaineann le hAlt 75 den Acht um Thuaisceart Éireann 1998 i dtaca le comhionannas deiseanna a chur chun cinn, dea-chaidreamh a chur chun cinn agus le daoine a chosaint ar leithcheal • An ról atá ag Coimisiún Comhionannais Thuaisceart Éireann i dtaca le comhionannas a chur chun cinn, dea-chaidreamh a chur chun cinn agus leithcheal a chosc • An ról atá ag Coimisiún Thuaisceart Éireann um Chearta an Duine i dtaca le cearta an duine a chosaint agus a chur chun cinn • An ról atá ag an tsochaí shibhialta, lena n-áirítear ENRanna, i dtaca le comhionannas sóisialta a chur chun cinn agus cearta an duine a chosaint • An tábhacht le Comhaontú Aoine an Chéasta (Bhéal Feirste) 1998 agus na heochairghnéithe díobh seo a leanas: <ul style="list-style-type: none"> – rialtas cineachta, cumhachtroinnte i dTuaisceart Éireann – Tionól Thuaisceart Éireann agus Feidhmeannas Thuaisceart Éireann – prionsabal an toilithe – an ceart chun saoránacht Bhriotanach agus Éireannach araon a bheith ag duine – cosaintí do chearta an duine agus don chomhionannas – ilchineálacht teangacha a aithint agus an Ghaeilge agus an Ultais a chur chun cinn

Inneachar	Mionsaothrú ar Inneachar
<p>Institiúidí daonlathacha: cuimsiú, ceartas agus daonlathas a chur chun cinn (ar lean.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • An struchtúr seo a leanas a bhaineann le Tionól Thuaisceart Éireann: <ul style="list-style-type: none"> – tá CTRanna tofa ann – á stiúradh ag an Chéad-Aire agus an LeasChéad-Aire – bunaithe ar chumhachtroinnt thrasphobail idir aontachtaigh agus náisiúnaigh • Seo thíos príomhróil Thionól Thuaisceart Éireann: <ul style="list-style-type: none"> – ionadaíocht do thoghthóirí – reachtaíocht a fhaomhadh – obair Fheidhmeannas Thuaisceart Éireann a mhionscrúdú • An struchtúr seo a leanas a bhaineann le Feidhmeannas Thuaisceart Éireann: <ul style="list-style-type: none"> – tá ranna rialtais ann faoi stiúir airí a cheapann páirtithe polaitiúla (ba cheart go mbeadh eolas agus tuiscint ag daltaí ar an ról atá ag ceithre cinn ar bith de ranna rialtais Thuaisceart Éireann) • Na príomhróil seo a leanas a bhaineann le Feidhmeannas Thuaisceart Éireann: <ul style="list-style-type: none"> – dréachtbhuiséad agus Clár Rialtais a chomhaontú agus a tháirgeadh – reachtaíocht a dhéanamh – comhaontú ar shaincheisteanna suntasacha nó conspóideacha • Ról agus freagrachtaí CTRanna, lena n-áirítear Cód Iompar Thionól Thuaisceart Éireann • Ról Oifig an Ombudsman don Phóilíniú le gearáin faoi Sheirbhís Póilíneachta Thuaisceart Éireann (SPTÉ) (<i>PSNI</i>) a imscrúdú

Inneachar	Mionsaothrú ar Inneachar
<p>Daonlathas agus rannpháirtíocht ghníomhach</p> <p>Ról ENRanna</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bealaí ar féidir le daoine óga páirt a ghlacadh i bpróisis dhaonlathacha (mar shampla ar scoil, sa phobal agus sa domhan i gcoitinne) agus tionchar a imirt ar athrú ar mhaithe le leas na sochaí • Tairbhí as an rannpháirtíocht seo don duine óg agus don tsochaí • Ról ENRanna i dtaca le comhionannas sóisialta, ceartas sóisialta, cearta an duine agus daonlathas a chur chun cinn trí bheith ag obair ar shaincheisteanna áitiúla, náisiúnta agus domhanda amhail: <ul style="list-style-type: none"> – fóirithint ar thubaistí nádúrtha – bochtaineacht – sláinte – leas nó slándáil shóisialach – cearta ainmhithe – an timpeallacht – cogadh agus coimhlint – sárú ar chearta an duine – easpa dídine <p>(do gach saincheist thuas, ní mór do dhaltaí sampla a thabhairt de ENR a dhéileálann leis an tsaincheist)</p> • Tosca a mhaolaíonn tionchar obair ENRanna

3.2 Aonad 2: Forbairt Phearsanta

San aonad seo, déanann daltaí anailís ar an dóigh a dtéann réim bia, aclaíocht agus sláinte mhothúcháin i bhfeidhm ar fholláine phearsanta. Fiosraíonn siad fosta tuismitheoireacht agus airgeadas pearsanta, agus cuireann na topaicí seo uirlisí bainistíochta saoil ar fáil dóibh.

Inneachar	Mionsaothrú ar Inneachar
<p>Sláinte agus folláine phearsanta</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Stíl mhaireachtála shláintiúil a bheith agat – an tionchar atá ag réim bia, aclaíocht agus dearcthaí i leith sláinte agus folláine • Na cúiseanna leis na roghanna stíl mhaireachtála seo a leanas agus na hiarmhairtí, lena n-áirítear an tionchar acu ar shláinte agus ar fholláine: <ul style="list-style-type: none"> – alcól a ól – tobac a chaitheamh – drugaí a úsáid (lena n-áirítear drugaí dleathacha ar oideas a mhí-úsáid agus substaintí mídhleathacha a úsáid) • Na cúiseanna leis na tosca stíl mhaireachtála seo a leanas agus na hiarmhairtí, lena n-áirítear an tionchar acu ar shláinte fhisiceach agus mheabhrach: <ul style="list-style-type: none"> – drochshláinteachas – strus – cothromaíocht oibre is saoil éagothrom – ioncam • Meabhair shláintiúil a fhorbairt – ag déileáil leis na cúiseanna agus na hiarmhairtí a bhaineann le himní, strus agus dúlagar • Tacú le daoine óga le handúil agus le fadhbanna meabhairshláinte, agus foinsí tacaíochta
<p>Mothúcháin agus freagairtí ar eispéiris an tsaoil</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Féinchoincheap dearfach a fhorbairt • Bealaí ar féidir le daoine óga mothúcháin agus freagairtí ar eispéiris an tsaoil a bhainistiú • Tionchar an athraithe ar fhorbairt phearsanta dhaoine óga, lena n-áirítear: <ul style="list-style-type: none"> – dul ar choláiste nó ar ollscoil – tosú ar phost nua – bogadh isteach le páirtí nó ag pósadh – bheith dífhostaithe • Athrú a bhainistiú ar bhealaí dearfacha

Inneachar	Mionsaothrú ar Inneachar
<p>Caidrimh agus gnéasacht</p> <p>Sábháilteacht agus folláine phearsanta</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Na tosca dearfacha a chuidíonn le caidrimh shláintiúla, mheasúla a bhunú i dteaghlaigh, i bpiarghrúpaí agus i gcaidrimh ghnéasacha • Na héifeachtaí a bhíonn ag gnéaschlaonadh agus féiniúlacht inscne ar fholláine an duine óig • Na héifeachtaí fisiceacha agus mothúchánacha is féidir a bheith ag caidrimh mhíshláintiúla ar dhaoine aonair • Cineálacha tacaíochta atá ar fáil do dhaoine i gcaidrimh mhíshláintiúla • Na cúiseanna agus na hiarmhairtí a bhaineann le hiompar dul i riosca • Riosca a mheasúnú agus a bhainistiú sna comhthéacsanna seo a leanas: <ul style="list-style-type: none"> – iompar frithshóisialta – gnéas gan chosaint – féindochar d’aon turas – bia-aiste dhian nó iomarcach – rólongadh éigníoch – tiomáint chontúirteach (gadaíocht feithicle nó bheith mar phaisinéir i bhfeithicil ghoidte, nó ag tiomáint faoi thionchar alcóil nó drugaí) • Tairbhí agus mí-úsáid na meán sóisialta • Na cineálacha mí-úsáide seo a leanas agus na bealaí lena n-aithint: <ul style="list-style-type: none"> – mí-úsáid chorpartha – mí-úsáid mhothúchánach – mí-úsáid ghnéasach – faillí – dúshaothrú

Inneachar	Mionsaothrú ar Inneachar
<p>Sábháilteacht agus folláine phearsanta (ar lean.)</p> <p>Tuismitheoireacht fhreagrach</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Straitéisí pearsanta agus beartais rialtais le déileáil leis na rudaí seo a leanas: <ul style="list-style-type: none"> – Mí-úsáid chorpartha agus mhothúchánach, mar shampla foréigean agus mí-úsáid teaghlaigh agus ghnéasach – Faillí, mar shampla bia, éadaí, dídean agus maoirseacht – Dúshaothrú gnéasach, mar shampla ionsaí gnéasach, éigniú agus striapachas – Dúshaothrú, mar shampla gáinneáil ar dhaoine agus ciorrú baill ghiniúna ban (<i>FGM</i>) • Straitéisí pearsanta agus beartais rialtais le déileáil le bulaíocht (lena n-áirítear cibearbhulaíocht agus bulaíocht homafóbach) • Éifeachtaí fisiceacha agus mothúchána na mí-úsáide ar fhorbairt phearsanta, ar shláinte agus ar fholláine an duine óig • Ról agus freagrachtaí tuismitheoirí, páistí agus daoine óga i struchtúir teaghlaigh éagsúla • An éifeacht shóisialta, mhothúchánach agus eacnamaíoch as bheith ina thuismitheoir • Na deiseanna agus na dúshláin i dtaca le freagracht tuismitheoirí don chúramóir, don thuismitheoir altrama, uchtála, aonair, comhghnéis, déagóra, óg, scothaosta agus/nó leas-tuismitheoirí • Ról na tuismitheoireachta i dtaca le forbairt fhisiceach, shóisialta, mhothúchánach, intleachtúil agus mhorálta an pháiste

Inneachar	Mionsaothré ar Inneachar
<p>Cinntí eolasacha airgeadais a dhéanamh</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Buiséad a bhainistiú • Na hiarmhairtí mar gheall ar dhrochbhuiséadú • Cinntí airgeadais a dhéanamh ar na rudaí seo a leanas bunaithe ar thaighde, comhairle agus creidiúnacht faisnéise: <ul style="list-style-type: none"> – siopadóireacht ar líne – iasachtaí pearsanta – baincéireacht idirlín – cuntais reatha – scéimeanna coigiltis – cuntais choigiltis aonair (<i>ISAs</i>) • Cosaint i gcoinne calaoise agus bradaíl aitheantais sna comhthéacsanna seo a leanas: <ul style="list-style-type: none"> – cártaí dochair – cártaí creidmheasa – íocaíochtaí gan tadhall – siopadóireacht ar líne – camscéimeanna infheistíochta – baincéireacht idirlín • Cinntí airgeadais a dhéanamh, agus na buntáistí agus na míbhuntáistí a bhaineann le roghanna tomhaltóirí • Na buntáistí agus na míbhuntáistí as suíomhanna gréasáin comparáide a úsáid faoi choinne árachas cairr agus tí, leictreachais, gáis agus ola • Foinsí comhairle airgeadais agus cosaint tomhaltóirí, lena n-áirítear reachtaíocht tomhaltais ábhartha: <ul style="list-style-type: none"> – An tAcht um Chearta Tomhaltóirí 2015 – Rialacháin um Chosaint do Thomhaltóirí i gcoinne Trádáil Éagothrom 2008 – An tAcht um Chreidmheas do Thomhaltóirí 2006

3.3 Aonad 3: Infhostaitheacht

San aonad seo, ullmhaíonn daltaí iad féin don fhostaíocht amach anseo trí chioradh a dhéanamh ar na próisis agus na scileanna a bhaineann le post a fháil. Déanann siad anailís agus luacháil ar fhreagrachtaí fostóirí agus fostaithe, agus imscrúdaíonn siad an dóigh a dtéann domhandú i bhfeidhm ar fhostaíocht.

Inneachar	Mionsaothré ar Inneachar
<p>Tionchar an domhandaithe ar an fhostaíocht</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Na bealaí seo a leanas a dtéann athraithe eacnamaíocha domhanda i bhfeidhm ar Thuaisceart Éireann: <ul style="list-style-type: none"> – patrúin fostaíochta atá ag athrú – imirce – fás agus tionchar na nuatheicneolaíochtaí – easpaí scileanna sa lucht saothair – gairmeacha atá ag teacht chun cinn mar gheall ar dhomhandú
<p>Ullmhú don fhostaíocht: earcaíocht agus roghnú</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Na scileanna, na cáilíochtaí agus na dearcacha atá de dhíth le haghaidh gairm rathúil • An tábhacht a bhaineann le foghlaim ar feadh an tsaol le barr do chumais phearsanta agus ghairmiúil a bhaint amach • Bealaí a ndéanann fostóirí measúnú ar oiriúnacht iarrthóirí do phost • Na céimeanna seo a leanas le hullmhú d’agallamh: <ul style="list-style-type: none"> – taighde a dhéanamh ar an phost agus ar an fhostóir – freagairtí ar cheisteanna féideartha a ullmhú, lena n-áirítear samplaí a sholáthar chun taithí a léiriú – agallamh bréige a dhéanamh • Féinluacháil agus athmhachnamh a dhéanamh ar agallamh le feidhmíocht amach anseo a fheabhsú
<p>Ceartha agus freagrachtaí fostóirí agus fostaithe</p>	<ul style="list-style-type: none"> • An Conradh fostaíochta, agus téarmaí agus coinníollacha fostaíochta • Freagrachtaí fostóra agus fostaí

Inneachar	Mionsaothré ar Inneachar
<p>Ceartha agus freagrachtaí fostóirí agus fostaithe (ar lean.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Na codanna seo a leanas de chód iompair san ionad oibre: <ul style="list-style-type: none"> – meas ar fhéiniúlacht agus ar ilchineálacht – iompar freagrach – gnás feistis – úsáid na meáin shóisialta – úsáid fón póca – rúndacht a choinneáil • Caidrimh oibre dhearfacha a fhorbairt, lena n-áirítear idirghníomhaíochtaí measúla a choinneáil agus coimhlint a bhainistiú, trí na rudaí seo a leanas: <ul style="list-style-type: none"> – páirt a ghlacadh in oiliúint foirne – cloí le reachtaíocht ar chomhionannas fostaíochta – cloí le beartais san ionad oibre – dea-chleachtas a roinnt – atmaisféar oibre dearfach a chur chun cinn • Na cúiseanna le strus fostaithe a bhaineann le hobair agus na hiarmhairtí air • Na bealaí seo a leanas le déileáil le strus a bhaineann le hobair: <ul style="list-style-type: none"> – pleanáil agus eagrúchán níos fearr – plé le fostóir – comhairle ó ghníomhaireachtaí seachtracha – comhairleoireacht – asláithreacht ón obair • Na ról seo a leanas atá ag ceardchumainn agus a dtionchar san ionad oibre: <ul style="list-style-type: none"> – ceartha fostaithe a chosaint – caidrimh oibre dhearfacha a chur chun cinn – sochair a sholáthar dá mbaill – sláinte, sábháilteacht agus folláine san ionad oibre a chur chun cinn • Na hiarmhairtí ar fhostóirí agus ar fhostaithe mura gcomhlíonann siad a bhfreagrachtaí

Inneachar	Mionsaothré ar Inneachar
<p>Freagracht shóisialta gnólachtaí</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Na bealaí seo a leanas inar féidir le gnólachtaí a bhfreagracht shóisialta a léiriú: <ul style="list-style-type: none"> – dul i ngleic le saincheistanna timpeallachta – tacú leis an phobal áitiúil, mar shampla urraíocht a sholáthar d’fhoirne spóirt agus do thionscadail áitiúla – scéimeanna dearbháin – cláir scoláireachtaí – socrúcháin taithí oibre – úsáid táirgí áitiúla a spreagadh • Na tairbhí seo a leanas do ghnólachtaí as bheith freagrach go sóisialta: <ul style="list-style-type: none"> – poiblíocht mhéadaithe – díolacháin mhéadaithe – caidreamh pobail níos fearr – fostaithe féideartha a mhealladh
<p>Féinfhostaíocht a fhiosrú</p>	<ul style="list-style-type: none"> • An tábhacht don fhiontraí as taighde a dhéanamh ar na rudaí seo a leanas roimh ghnólacht a bhunú: <ul style="list-style-type: none"> – taighde a dhéanamh ar an ghá le táirge nó seirbhís – roghanna maoinithe don ghnólacht – an táirge nó an tseirbhís a sholáthar – margaíocht agus cur chun cinn a dhéanamh don táirge nó don tseirbhís – suíomh táirge nó seirbhíse • Na buntáistí agus na míbhuntáistí as bheith féinfhostaithe, mar shampla deiseanna agus rioscaí • An tacaíocht a thugann rialtas agus gníomhaireachtaí neamhrialtasacha do ghnólachtaí nua agus do ghnólachtaí atá i mbéal forbartha
<p>Bainistíocht gairme phearsanta</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pleanáil gairme mar phróiseas foghlama feadh an tsaoil ina mbeidh na rudaí seo a leanas le déanamh: <ul style="list-style-type: none"> – athbhreithniú agus luacháil ar fhoghlaim, dul chun cinn agus an méid atá bainte amach – aidhmeanna a shocrú – spriocanna a shocrú (spriocanna sonracha, intomhaiste, indéanta, réalaíocha agus uainithe (<i>SMART</i>)) – beart a dhéanamh

Inneachar	Mionsaothré ar Inneachar
Bainistíocht gairme phearsanta (ar lean.)	<ul style="list-style-type: none"> • Na scileanna, na cáilíochtaí agus na dearcthaí pearsanta atá de dhíth faoi choinne gairm roghnaithe • Straitéisí cinnteoireachta a fhorbairt agus na tairbhí as roghanna eolasacha a dhéanamh maidir le gairm • Tionchair sheachtracha agus an dóigh a dtéann siad i bhfeidhm ar dhearcthaí daoine óga maidir le hoideachas, oiliúint agus fostaíocht

3.4 Aonad 4: Imscrúdú (Tasc Measúnú Rialaithe)

San aonad seo, déanann daltaí tasc **amháin** ó rogha de thrí cinn. Tugann an tasc deiseanna do dhaltáí scileanna inaistrithe agus ábaltachtaí pearsanta a fhorbairt (féach Aguisín 2 agus Aguisín 3). Baineann an tasc le himscrúdú ar thopaic i gceann **amháin** de na haonaid seo a leanas:

- Aonad 1: Saoránacht Áitiúil agus Dhomhanda;
- Aonad 2: Forbairt Phearsanta; nó
- Aonad 3: Infhostaitheacht.

Inneachar don Tasc Measúnú Rialaithe

Ní mór do dhaltáí Codanna A-E a chomhlánú.

Cuid den Tasc	Cur síos	Scileanna agus Ábaltachtaí
<p>Cuid A: Pleanáil</p> <p>800 focal</p>	<p>Ní mór dó dhaltáí:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ceisteanna taighde a mholadh; • cur síos ar roghanna le haghaidh modhanna taighde; • an cur chuige taighde acu a roghnú agus a chosaint; • plean taighde a tháirgeadh ina bhfuil foinsí, gníomhartha, spriocanna agus sprioc-amanna; agus • míniú a thabhairt ar an eolas, an tuiscint agus na scileanna atá beartaithe acu a fhorbairt tríd an tasc a chomhlánú. 	<p>Fadhbréiteach</p> <p>Cumarsáid</p> <p>Féin-Bhainistíocht</p>

Cuid den Tasc	Cur síos	Scileanna agus Ábaltachtaí
<p>Cuid B: Taighde</p> <p>400 focal</p>	<p>Ní mór do dhaltaí:</p> <ul style="list-style-type: none"> • a bhfianaise a bhailiú, a thiomsú agus trácht a dhéanamh uirthi; • bailíocht, iontaofacht agus cruinneas a bhfoinsí agus a dtorthaí taighde a anailísiú, lena n-áirítear anailís a dhéanamh le haghaidh claontachta agus/nó aidhm ar leith; • a n-anailís a chosaint; • an dul chun cinn acu a thaifeadadh agus monatóireacht a dhéanamh air; agus 	<p>Fadhbréiteach</p> <p>Féin-Bhainistíocht</p> <p>Cumarsáid</p>
<p>Cuid C: Torthaí á gCur in Iúl</p> <p>1400 focal</p>	<ul style="list-style-type: none"> • a dtorthaí taighde a chur in iúl i dtuairisc scríofa nó cur i láthair digiteach (ní dhéantar na daltaí a mheasúnú agus iad i mbun a gcur i láthair a thabhairt) ina bhfuil na ceithre rannán seo a leanas: <ul style="list-style-type: none"> – Intreoir – ina dtugtar réasúnaíocht agus cuspóir an taighde; – Torthaí Taighde – ina bhfuil a dtuairimí féin agus tuairimí daoine eile faoina n-eochairthorthaí taighde, agus léirmhíniú agus míniú ar a dtorthaí taighde féin; – Luacháil ar Thaighde – luacháil ar láidreachtaí agus ar laigí, agus réimsí atá le feabhsú a shainaitheint; agus – Conclúid – plé a dhéanamh ar luacháil, ar a bpríomhthorthaí agus ar a dtuairimí. 	<p>Fadhbréiteach</p> <p>Féin-Bhainistíocht</p> <p>Cumarsáid</p>

Cuid den Tasc	Cur síos	Scileanna agus Ábaltachtaí
<p>Cuid D: Féin-Luacháil</p> <p>400 focal</p> <p>Cuid E: Cur i láthair an Taisc</p>	<p>Ní mór do dhaltaí:</p> <ul style="list-style-type: none"> • a mheasúnú: <ul style="list-style-type: none"> – an t-eolas, an tuiscint agus na scileanna a d’fhorbair siad; agus – a bhfeidhmíocht sa chur chuige taighde agus san obair í féin, agus réimsí atá le feabhsú a mholadh; • a dtasc a chur i láthair ar thaobh amháin de leathanaigh uimhrithe A4 i bhfillteán comhréidh A4 ina bhfuil: <ul style="list-style-type: none"> – innéacs; – ceannteidil rannáin; – leabharliosta; agus <ul style="list-style-type: none"> – sleamhnáin nó nótaí láithreoireachta, de réir mar is cuí; agus • na líonta focal a lua, de réir mar is cuí (le haghaidh tuilleadh eolais, féach Rannán 6.5). 	<p>Féin-Bhainistíocht</p> <p>Cumarsáid</p> <p>Féin-Bhainistíocht</p>

INVESTORS
IN PEOPLE

